

characteristics of pupils' physical and mental development; taking into account interests, requests, desires, inclinations, worldview, emotional and sensory sphere and a pupil's status in a team; the possibility of individualisation of the content, methods and pace of educational activities of each pupil individually and all together; creation in the conditions of extracurricular work on the development of English writing competence subject-to-subject interaction between a teacher and pupils, as well as pupils among themselves; combining different forms, methods and tools for the development of English writing competence; use of modern information technologies, means of Internet telephony, etc.

Key words: extracurricular work, forms of organisation of extracurricular activities, English writing competence, general secondary education institutions.

Дата надходження статті: 14.01.2021 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Майер Н. В.

УДК 17.022.1:37.012

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi48.186>

Христенко О. М.,

orcid.org/0000-0001-6036-2829

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДОСЛІДЖЕННЯ ЦІННОСТЕЙ В ОСВІТНЬОМУ КОНТЕКСТІ

Сучасне людство зустрічає низку складних викликів, таких як поширеність (особливо серед молоді) депресій, суїцидів, наркоманії, злочинності та інших негативних соціальних явищ, які безпосередньо детерміновані відсутністю належної системи цінностей у сучасної людини та суспільства. Для української наукової спільноти важливим є вивчення зарубіжного досвіду дослідження цінностей, оскільки це питання (як і перелічені виклики сучасній цивілізації) носить глобальний характер і мусить вирішуватися у світовій науковій інтеграції. У даній статті проаналізовано особливості й тенденції розвитку зарубіжних досліджень ціннісної проблематики в освітньому контексті. Визначено сутнісну структуру поняття «цінності», яка, зокрема, містить: принципи або якості, що виражають кардинальні чесноти, які роблять людину гідною уваги і поваги; переконання про те, що є важливим у житті та котрі контролюють поведінку людей; духовні, ідеальні, вічні категорії, які відображають вищі цілі, ідеали, до яких прагнуть люди; джерело позитивних емоцій та натхнення до етичних дій; критерії індивідуальних та колективних оцінок дій та переконань інших людей; індикатор совісті й характеру людини, що формується шляхом самоосвіти й самовдосконалення; структуровані мотиви особистості. Охарактеризовано такі тенденції розвитку ціннісної проблематики, як: розширення відповідальності за формування моральних цінностей на основні суспільні інститути (школа, церква, неурядові організації), розвиток різних форм соціальної активності / добродійності як вияв прикладного характеру цінностей у контексті сучасної зарубіжної науки та практики. Дослідницькі результати вчених спонукають до подальшого аналізу сприйняття моральних цінностей студентською молоддю задля визначення ключових сфер самовдосконалення молодшої людини.

Ключові слова: цінності, моральні цінності, особистість, заклад освіти, компетентність добродійності.

Постановка проблеми. Очевидно, що стан духовної культури й моральності суспільства в цілому світі викликає занепокоєння. Занепад духовних цінностей став наслідком прагматизації життя, пропаганди насилля, нехтування правовими, моральними, соціальними нормами і виріс до масштабів глобальної соціальної проблеми [4, с. 70]. Освіта, яка виступає фундаментом імплементації ключових ініціатив, потребує відповідних дослідницьких пошуків з метою формування особистості

на адекватних та справжніх цінностях.

Аналіз досліджень. Проблематику цінностей у різних аспектах репрезентують чимало зарубіжних учених, серед яких А. Гернандо, І. Діез-Вега, Г. Йоас, Л. Кольберг, М. Лопез дел Геро, А. Макінтайр, Г. Олпорт, Т. Парсон, Ш. Шварц, Е. Шпрангер, М. Штейн та низка інших мислителів. Їхні праці показують розуміння представниками інших націй/культур ціннісного підходу в окремих сферах життя.

Мета статті – проаналізувати особливості й тенденції розвитку зарубіжних досліджень ціннісної проблематики в освітньому контексті.

Виклад основного матеріалу. Репрезентуючи етимологію слова «цінність» як похідного від латинської та запозиченого з англо-французької, словник Мерріам Вебстер трактує його значення як «вартий», «високоякісний», «добрий» [10]. Відтак, дефініція цінностей передбачає принцип або якість, самоцінну (бажану). Цікаво, що джерело подає нам синонімічний ряд даного поняття, де знаходимо кардинальні чесноти (виділені ще Платоном), серед яких мужність, справедливість, розсудливість, помірність, стійкість.

Оксфордський словник визначає цінності як переконання про те, що є правдивим і неправдивим та що є важливим у житті. У цьому контексті знаходимо поняття «моральні цінності», «традиційні цінності», «сімейні цінності». Так, останні передбачають переконання про значущість високих моральних стандартів й традиційний сімейний союз матері, батька і дітей. Наприклад, у США сімейні цінності є сильно пов'язаними з консервативними християнськими цінностями. Водночас, система консервативних цінностей не пов'язана із сучасним лібералізмом [13].

Децо подібну дефініцію «цінностей» зустрічаємо і в Кембриджському словнику, де вони трактуються як переконання людей про те, що є правильним, неправильним і найважливішим у різних сферах життя, та котрі контролюють поведінку людей [12]. Дане джерело представляє цінності з позиції їх класифікації на основні (спільні), культурні, соціальні, традиційні тощо. При цьому вони поруч з культурою виступають об'єднавчим чинником у ділових та інших відносинах.

Згідно з тлумаченням у німецькому словнику Дудена, цінності виражають позитивну сутність чогось або когось [14]. Відтак, вони постають як духовні, ідеальні та вічні категорії, що підкреслює об'єктивістський підхід до трактування цінностей у західній традиції. Аналізуючи зміст поняття «цінності» в лінгвістичному контексті, можемо простежити закономірність детермінованості даної дефініції характерною специфікою конкретної мови, що, серед іншого, виражає світоглядно-ментальні риси й культуру носіїв цієї мови. Так, французький словник Лероберта виявляє істинність (справжність), красу та добро як неодмінні властивості цінностей, котрі, у свою чергу, поділяються на моральні, соціальні, естетичні. Характерно, що поняття «цінності» асоціюється з такими чеснотами: хоробрість, непохитність, героїзм, благородність, щедрість, гідність, велич (душі) [11].

Низка німецьких дослідників розширюють зміст цінностей на основі власної національно-духовно-інтелектуальної спадщини. Так, Ш. Шварц, простежуючи етимологію даного поняття із витоків старонімецької мови, трактує цінності як стандарти ідентифікації, критерії індивідуальних та колективних оцінок дій та переконань інших, а також як цілі, до яких прагнуть люди, та принципи, що керують їхнім життям [5, с. 247; 9, с. 12].

Т. Парсон репрезентує цінності як загальноприйняті бажані цілі, ідеї, складові культури суспільства, а також як переконання людей, що мають специфічний когнітивний зміст та асоціюються з позитивно емоційними аспектами життя [5, с. 247]. Водночас, на думку вченого, саме цінності сприяють прийняттю рішень у конфліктних ситуаціях, виражаючи ідеї «бажаного» для конкретної людини. Такий підхід увиразнює безпосередню практичну складову даної дефініції та визначає відповідні освітні цілі стосовно формування системи цінностей дітей і молоді.

Апріорно моральну сутність цінностей підкреслює М. Штейн, зазначивши, що вони становлять зміст моральних концепції та етики в цілому. Погоджуємося з думкою авторки про те, що індивідуальні цінності виступають індикатором совісті й характеру людини. Відтак, аналізуючи вчинки, поведінку та висловлювання особи, можна моделювати її ціннісні пріоритети (що особливо важливо в умовах закладу освіти, метою якого повинно бути формування відповідної системи цінностей молодого покоління). До речі, М. Штейн уточнює цей взаємозв'язок та, опираючись на ідеї Т. Парсона, зазначає, що дотримання людиною власних цінностей супроводжується позитивними почуттями й виявляє так звану добру совість і, навпаки, – нехтування своїми моральними стандартами детермінує негативні емоції як прояв так званої поганої совісті [9, с. 12].

Щоб у дітей формувалися ціннісні основи «доброї совісті», їхнє соціальне оточення повинно «випромінювати» моральність у практичному аспекті – в діях, манерах, словах, виборі... Як стверджує Г. Йоас, просто граючись й перебуваючи з іншими соціальними партнерами, діти вже вивчають цінності та норми [5, с. 248]. Відтак, досліджуючи походження цінностей, вчений констатує їх прив'язаність до людської життєдіяльності й наполягає на тому, що формування системи індивідуальних вартостей не відбувається винятково через раціональне аргументоване розуміння, а швидше шляхом самоосвіти й самовдосконалення [5, с. 251].

Це твердження співзвучне з науковими ідеями Е. Шпрангера, який розробив модель цінностей у значенні форми пізнання світу або форми життя. Й сьогодні, шукаючи оптимальні способи розвитку позитивного в людині, ми можемо опиратися на його типологію світопізнання, якій відповідають шість типів особистості з конкретними цінностями. Очевидно, що Е. Шпрангер визначає теоретичний, економічний, естетичний, соціальний, політичний та релігійний типи особистості, виходячи з емпіричних даних, а не абстрактного теоретизування. Поведінка людей, детермінована їхніми ціннісними пріоритетами, стала основною підставою для вченого структурувати відповідним чином систему індивідуальних цінностей особистості.

У контексті дослідження процесу становлення особистості Г. Олпорт розвиває модель Е. Шпрангера, означивши цінності основою індивідуальної філософії життя й структурованими мотивами [1, с. 51]. Сам Е. Шпрангер аналізує сильні та слабкі сторони кожного типу людей, зазначаючи, що ніхто не може реалізувати всі цінності. Переваги тієї чи іншої системи вартостей, на переконання вченого, впливають із їх придатності до певних форм життя. Наприклад, віра, любов і надія як цінності релігійного типу за Е. Шпрангером виражають основні умови життя, а релігійність функціонує як принцип виживання. Характерно, що сам Е. Шпрангер визначає близькість вихователя (який / яка) формує цінності в підростаючого покоління) власне до релігійного типу [8, с. 727], що має забезпечити повноцінний духовний розвиток особистості дитини.

Вартою особливої уваги є характеристика Е. Шпрангером соціального типу особистості, якому притаманна висока цінність іншої людини (ближнього / ближньої), що детермінує постійну готовність до філантропічної діяльності. Але, на думку вченого, існує зворотній бік такої ціннісної орієнтації, а саме надмір ідеалізму та оптимізму, що змушує репрезентаторів соціального типу думати краще про людей, ніж це є в реальності [8, с. 727-728]. Ці дослідження сприяють розробці виховних концепцій в частині визначення співвідношення, взаємовпливу та пріоритетності цінностей різних типів людини, що є необхідним для формування всебічно і гармонійно розвинутої особистості.

За результатами нашого дослідження визначено сутнісну структуру поняття «цінності» у контексті зарубіжної науки (табл. 1).

Таблиця 1

Дефініція поняття «цінності» у працях зарубіжних дослідників й академічних енциклопедичних виданнях / словниках

Структура поняття	1	2	3	4	5	6	7
Автор							
Ш. Шварц (S. Shwarz)			+		+		
Т. Парсон (T. Parson)				+		+	
М. Штейн (M. Stein)						+	
Г. Йоас (H. Joas)						+	+
Е. Шпрангер (E. Spranger)		+					+
Г. Олпорт (G. Allport)		+			+		+
Л. Кольберг (L. Kohlberg)		+				+	
А. Макінтайр (A. MacIntyre)	+						+
Словник Мерріам Вебстер	+				+		
Оксфордський словник		+			+		
Кембриджський словник		+			+		
Словник Дудена			+	+			
Словник Лероберта	+			+			

Примітки: 1. Принципи або якості, що виражають кардинальні чесноти, які роблять людину гідною уваги і поваги. 2. Переконання про те, що є важливим, правильним у житті та котрі контролюють поведінку людей. 3. Духовні, ідеальні, вічні категорії, які відображають вищі цілі, ідеали, до яких прагнуть люди. 4. Джерело позитивних емоцій та натхнення до етичних дій. 5. Критерії індивідуальних та колективних оцінок дій та переконань інших людей. 6. Індикатор совісті й характеру людини, що формується шляхом самоосвіти й самовдосконалення. 7. Форма життя, основа індивідуальної філософії життя, структуровані мотиви особистості.

У науковій спадщині американського вченого Л. Кольберга концепт цінностей пов'язаний із проблемою морального виховання. Виділяючи три рівні морального розвитку особистості, дослідник наголошує, що його поступальність виражається у взаємовпливі суспільних та індивідуальних цінностей. Так, на другому рівні суспільна загальноприйнята мораль домінує над особистісними цінностями, а на третьому – людина сама вибудовує власну систему етичних принципів, цінностей, норм і свідомо їх дотримується [2, с. 7].

Нові моральні засади розвитку особистості та суспільства передбачає етика доброчинності Е. Макінтайра. Базовими цінностями людини в контексті даної концепції виступають: великодушність, дружба, мужність, приязність, чесність, сміливість, справедливість, правдивість. Підтримуємо пропозицію Е. Макінтайра, який рекомендує формувати такі моральні цінності (чесноти) шляхом творення локальних форм соціальності – невеликих місцевих громад, шкіл, шпиталів, парафій [там само, с. 9].

Якщо розглядати дані концепції в освітньому дискурсі, то їх ідеї відповідають навчально-виховним цілям щодо формування компетентності доброчинності, яка суттєво вдосконалює професійну підготовку майбутніх фахівців. У нашому розумінні компетентність доброчинності передбачає, зокрема, цінності: повага і милосердя до бідних, обездолених, людей з обмеженими можливостями; особистісне духовно-моральне зростання шляхом практикування доброчинності [3, с. 36]. Одним з ефективних шляхів формування компетентності доброчинності в умовах закладів вищої освіти виступає волонтерська діяльність студентів у співпраці / співорганізації з викладачами, адміністрацією університету. Чималий досвід щодо впровадження цінностей піклування й доброчинності на практиці репрезентують учасники постійно діючого загальноуніверситетського волонтерського руху Тернопільського національного медичного університету «Misericordia». Студенти проводять низку заходів, акцій з метою

допомоги бідним, малозабезпеченим, багатодітним сім'ям, вагітним жінкам, дітям-сиротам, людям похилого віку та інвалідам. Окремим напрямом волонтерської діяльності майбутніх лікарів є реалізація наукових та освітніх програм задля надання допомоги школярам щодо формування навичок здоров'язбереження. Крім цього, студенти-іноземці проводять безкоштовні уроки англійської мови для учнів сільських шкіл Тернопілля, спільно з українськими студентами – благодійні акції для вихованців дитячих будинків та спеціалізованих шкіл, де навчаються діти з особливими потребами [7].

Отже, участь у волонтерській діяльності – це можливість для студентів формувати й реалізовувати на практиці базові для лікарської професії цінності: чуйність, милосердя, самовідданість, безкорисливість... Відтак, волонтерство, яке в сучасних реаліях стає частиною культури і світогляду української нації, у світлі етики добродійності Е. Макінтайра виступає ціннісним пріоритетом у формуванні особистості майбутніх лікарів, готових до здійснення своєї високої місії по всьому світу.

Незамінним засобом духовного розвитку особистості й формування її етичних цінностей виступає релігійна мораль. Вивчення, зокрема, християнської етики сприяє розвитку дійсного релігійного досвіду, який, за словами Е. Фромма, полягає у «відновленні людиною божественного образу своєї особистості», формуванні ціннісних орієнтирів і морального еталону життєдіяльності [4, с. 74]. Отож, майже в усіх країнах Європи традиційно зберігається релігійна освіта як окремий предмет початкової і середньої ланки освіти (Данія, Великобританія, Ірландія, Швеція), або переважно як конфесійне навчання, чи релігієзнавчий предмет, що подає інформацію про різні релігії / предмет гуманітарного циклу (Бельгія, Франція, Швейцарія). Також прищеплення цінностей релігійної моралі дітям і молоді відбувається у недільних школах при церквах, монастирях, приватних школах [2, с. 12].

Серед засобів розвитку моральних, духовних цінностей студентської молоді у країнах Європи та Америки самобутнє місце посідають суспільно-політичні дисципліни на кшталт «Демократія в школі», «Громадянознавство». Так, у США реалізовується базовий виховний проект «Character counts!», очікуваними результатами якого мають стати «шість стовпів» характеру: повага, надійність, справедливість, відповідальність, турботливість, громадянськість. Як зазначає О. Сухомлинська, даний проект ґрунтується на загальнолюдських цінностях і виступає загальносуспільною, а не лише педагогічною, освітньою метою [там само, с. 13].

Власне, така тенденція притаманна і для зарубіжної вищої школи, адже, за словами А. Гернандо, І. Діез-Вега, М. Лопез дел Геро та ін., суспільство вимагає університетської освіти, базованої на етичних принципах, а виховання моральних цінностей є відповідальністю університетів [6]. Автори репрезентують результати дослідження, що є важливими для розуміння тенденцій розвитку етичних цінностей у молодіжному середовищі. Так, студенти медичних коледжів Іспанії сприймають відповідальність і повагу як найважливіші цінності, а солідарність та соціальну участь як найменш важливі.

Дослідники зазначають, що, на переконання студентів, гармонію міжособистісних відносин можуть забезпечити такі цінності: повага до інших (їхніх поглядів), урахування побажань інших, ненав'язування, відповідальність перед однокурсниками, викладачами, бережливе ставлення до навколишнього середовища і природи, ощадливість, допомога, конфіденційність, співчутливість, чемність, уважність, терпеливість, солідарність, щедрість, справедливість, свобода від забобонів, емпатійність (до складних ситуацій/людей). У цьому контексті ставлення до себе студенти трактують через призму таких цінностей: добре самопочуття, дитячий досвід як основа формування власного «Я», самооцінка, самоповага, самовдосконалення, відповідальність за себе, емоційна рівновага, працьовитість, постійність, пріоритетність важливих справ, організованість, навчання. За результатами дослідження іспанських учених, у ставленні до загальноприйнятих правил і норм студенти керуються цінностями, серед яких: справедливість, дотримання

власних принципів / цінностей та повага до інших, виконання правил, соціальна активність [6].

Висновки. Отже, зарубіжні дослідники репрезентують дефініцію цінностей, що виражає тісний зв'язок між етичними вартостями, які асоціюються з почуттям доброго, позитивного, та емоційною рівновагою особистості. Виразними є і такі тенденції розвитку ціннісної проблематики: розширення відповідальності за формування моральних цінностей на основні суспільні інститути (школа, церква, неурядові організації), розвиток різних форм соціальної активності / добродійності як вияв прикладного характеру цінностей у контексті сучасної зарубіжної науки та практики; збільшення міждисциплінарних досліджень фізичного, психічного, духовного, соціального здоров'я як базової цінності в сучасних умовах пандемії. Дослідницькі результати вчених спонукають до подальшого аналізу сприйняття моральних цінностей студентами задля визначення ключових сфер самовдосконалення молодого людини.

Список використаних джерел:

1. Олпорт Г. В. Становление личности. Избранные труды / под. ред. Д. А. Леонтьева. Москва : Смысл, 2002. 462 с.
2. Сухомлинська О. В. Концептуалізація ідей про виховання моральності в сучасній Україні. *Шкільний світ*. 2015. Т. 4 (Вип. 708). С. 4–20.
3. Христенко О. Феномен жіночого християнського служіння у контексті сучасної філософії освіти. *European philosophical and historical discourse*. 2018. Volume 4. Issue 1. Pp. 31–38.
4. Якухно І. І. Вивчення основ християнської етики в закладах освіти. *Педагогічний альманах: зб. наук. пр. / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін.* Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2019. Випуск 41. С. 69–75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2019_41_12
5. Halil U. H. Vom Wert der Werte in der Lebenserfahrung: Andere Kulturen – andere Werte? *Bildungsinstitutionen, Kooperationen Beiträge aus Theorie und Praxis Herausgeber / Red. Dr. Annegret Erbes*. Berlin: Deutsches Rotes Kreuz e.V., 2013. S. 247–261.
6. Hernando A., Diez-Vega I., Lopez del Hierro M. et al. Ethical values in college education: a mixed-methods pilot study to assess health sciences students' perceptions. *BMC Medical Education*. 2018. 18:289. URL: <https://doi.org/10.1186/s12909-018-1396-7>
7. Misericordia. Тернопільський національний медичний університет. URL: <https://misericordia.tdmu.edu.ua/pro-nas>
8. Neumann D. Ein Klassiker der Pädagogik in evolutionärer Perspektive: Eduard Sprangers «Lebensformen» im Lichte der modernen Biologie. *Zeitschrift für Pädagogik*. 2002. № 48 (5). S. 720–740. URL: https://www.pedocs.de/frontdoor.php?source_opus=3858
9. Stein M. Wertetransmission als Aufgabe der Werte und Wertebildung in Familien. *Bildungsinstitutionen, Kooperationen Beiträge aus Theorie und Praxis Herausgeber / Red. Dr. Annegret Erbes*. Berlin: Deutsches Rotes Kreuz e.V., 2013. S. 11–24.
10. The Merriam-Webster Dictionary. Springfield: Merriam-Webster Incorporation, 2016. 960 p. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/value>
11. Valeur. Le Robert Dictionnaire. URL: <https://dictionnaire.lerobert.com/definition/valeur>
12. Values. *Cambridge Advanced Learner's Dictionary*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. 1814 p. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/values>
13. Value. Oxford Dictionaries. Oxford: Oxford University Press, 2010. 2112 p. URL: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/value>
14. Wert. Duden Wörterbuch. URL: <https://www.duden.de/suchen/dudenonline/wert>

References:

1. Olport, G. V. (2002). *Stanovlenie lichnosti. Izbrannyye trudy* [Personality formation. Selected works]. Moskva: Smysl [in Russian].
2. Sukhomlynska, O. V. (2015). Kontseptualizatsiia idei pro vykhovannia moralnosti v suchasniy Ukraini [Conceptualization of ideas about morality education in modern Ukraine]. *Shkilnyi svit*, 4 (708), 4-20 [in Ukrainian].

3. Khrystenko, O. (2018). Fenomen zhinochoho khrystyianskoho sluzhinnia u konteksti suchasnoi filosofii osvity [The phenomenon of women's Christian ministry in the context of modern philosophy of education]. *European philosophical and historical discourse*, 4 (1), 31-38 [in Ukrainian].
4. Yakukhno, I. I. (2019). Vyvchennia osnov khrystyianskoi etyky v zakladakh osvity [Study of the basics of Christian ethics in educational institutions]. *Pedahohichnyi almanakh*, 41, 69-75. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2019_41_12 [in Ukrainian].
5. Halil, U. H. (2013). Vom Wert der Werte in der Lebenserfahrung: Andere Kulturen – andere Werte? *Bildungsinstitutionen, Kooperationen Beiträge aus Theorie und Praxis Herausgeber*, 247-261 [in German].
6. Hernando, A., Diez-Vega, I., Lopez del Hierro, M., Martines-Alsina, N., Diaz-Meco, R., Busto, M., & Gonzalez-Cuevas, G. (2018). Ethical values in college education: a mixed-methods pilot study to assess health sciences students' perceptions. *BMC Medical Education*, 18, 289. Retrieved from <https://doi.org/10.1186/s12909-018-1396-7> [in English].
7. Misericordia. Ternopil National Medical University. Retrieved from <https://misericordia.tdmu.edu.ua/pro-nas> [in Ukrainian].
8. Neumann, D. (2002). Ein Klassiker der Pädagogik in evolutionärer Perspektive: Eduard Sprangers "Lebensformen" im Lichte der modernen Biologie. *Zeitschrift für Pädagogik*, 48 (5), 720-740. Retrieved from https://www.pedocs.de/frontdoor.php?source_opus=3858 [in German].
9. Stein, M. (2013). Wertetransmission als Aufgabe der Werte und Wertebildung in Familien. *Bildungsinstitutionen, Kooperationen Beiträge aus Theorie und Praxis Herausgeber*, 11-24 [in German].
10. The Merriam-Webster Dictionary. (2016). Springfield: Merriam-Webster Incorporation. Retrieved from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/value> [in English].
11. Le Robert Dictionnaire. Valeur. Retrieved from <https://dictionnaire.lerobert.com/definition/valeur> [in French].
12. Cambridge Advanced Learner's Dictionary. (2008). Values. Cambridge: Cambridge University Press. Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/values> [in English].
13. Oxford Dictionaries. (2010). Value. Oxford: Oxford University Press. Retrieved from <https://en.oxforddictionaries.com/definition/value> [in English].
14. Duden Wörterbuch. Wert. Retrieved from <https://www.duden.de/suchen/dudenonline/wert> [in German].

Khrystenko O. M.,

orcid.org/0000-0001-6036-2829

FOREIGN EXPERIENCE OF RESEARCH OF VALUES IN THE EDUCATIONAL CONTEXT

Modern humanity faces a number of complex challenges, such as the prevalence (especially among young people) of depression, suicide, drug addiction, crime and other negative social phenomena, which are directly determined by the lack of a proper system of values of modern human and society. It is important for the Ukrainian scientific community to study foreign experience in the investigation of values as this issue (as well as the listed challenges of modern civilization) is global in nature and must be solved in global scientific integration. This article analyzes the features and trends of development of foreign studies of value issues in the educational context. The essential structure of the concept of «value» is defined, which, in particular, includes: principles or qualities that express cardinal virtues that make a person worthy of attention and respect; persuasions about what is important in life and what controls people's behavior; spiritual, ideal, eternal categories that reflect the higher goals, ideals to which people aspire; a source of positive emotions and inspiration for ethical actions; criteria for individual and collective assessments of other people's actions and beliefs; an indicator of a person's conscience and character, formed by self-education and self-improvement; structured motives of personality. The tendencies of development of value problems are characterized, namely: expansion of responsibility for forming of moral values on the basic public institutes (school, church, non-governmental organizations); development of various forms of social activity / charity as a manifestation of the applied nature of values in the context of modern foreign science and practice. Research results of scientists encourage further analysis of the perception of moral values by student youth in order to identify key areas of self-improvement of young people.

Key words: values, moral values, personality, educational institution, competence of charity.

Дата надходження статті: 15.01.2021 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Федчишин Н. О.